

Samostudium 8. L

Všechny zdravím.

Materiály k situaci v české literatuře – poezie a próza po roce 1945 - ve druhé polovině 20. století – rozdané již před jarními prázdninami, považujte za důležité, na vyžádání osobně přepošlu, pokud se ztratilo. Bude z těch informací test.

Doplňuji nyní pracovní materiál, nastudujte si J. Kainara, zodpovězte otázky a zkuste mi do konce příštího týdne poslat nějaké formy odpovědí na stránku 51.

Dále platí zadání z úterý – napsat mi jako domácí slohovou práci dvě témata libovolná ze zadání Cermatu z jakéhokoliv roku. Práce nechť je skutečnou ukázkou pravé maturitní práce se všemi náležitostmi u stylů.

Nově přidávám jako práci pro všechny povinnost – tedy práci třetí – motivační dopis.

Administrativní styl je jakousi jistotou, mnoho z vás si administrativu vybere. Toto „splnění“ si představuji do své školní mailové schránky dostat do příští neděle – 22. 3. 2020

V průběhu týdne přidám mluvnickou část a problematiku složitějších zápisů číselného charakteru.

Stránky , prosím, sledujte

Děkuji RK

Poezie – Skupina 42, Skupina Ra, Ohnice

JIRÍ KOLÁŘ

1 Z nabízených možností vyberte tu správnou.

Jiří Kolář byl český **moderní a experimentální / anarchistický a dekadentní** básník. Kromě literatury se věnoval také **hudbě / výtvarnému umění**. Proslavil se svými **kolážemi / kubistickými obrazy**. Byl členem uměleckého sdružení **Skupina 42 / Skupina Ra**. Komunistickým režimem byl **uznáván / pronásledován**. Jeho díla mohla vycházet pouze v **samizdatu / ruském překladu** nebo v exilu. Podepsal **Chartu 77 / Vaculíkův manifest Dva tisíce slov**. Emigroval do **Francie / Ameriky**, do Česka se vrátil **před rokem 1989 / koncem 90. let**.

2 Otázky a úkoly pro rozbor textu:

3 Určete téma a motivy textu.

4 Vysvětlete pojem volný verš. Může se rýmovat?

5 Které z přenesených pojmenování v textu převládá? ☐ metafora ☐ metonymie ☐ personifikace

6 Doložte příklady.

ÓDY A VARIACE (1941-1944)

Druhá ranní

Lehké pražení luny
Ulice jako odjštěná od smrti
Dýchá ladem

Jazyk lamp zděveněl
Kukátko v roletách
Sem tam nahlédne zesláblý vlt
Do zmodralých útrobností
Bije druhá ranní
Mladý Červenka se vrací
Cinká se si klíči do kroku
Jde
Rozvážně škrtaje zapalovačem
Na labutě zkiehlé pod portály domů
A stáří zdí lehá na jeho černé srdce

7 Přifaďte k sobě názvy nových tvůrčích postupů a jejich definice.

abstraktní básně

asambláž

roláž

koláž

předmětná
poezie

vizuální neboli
evidentní poezie

rozřezání jednoho nebo více obrázků na proužky a jejich nalepení v novém
prostorovém uspořádání

vytvořené na psacím stroji a složené z písmen číslic nebo znaků uspořádaných do obrazce

různým způsobem uspořádané obrázky nebo fotografie

vlepování vystřížků novin, fotografií nebo reprodukováných maleb či kreseb

lineárně řazené drobné předměty (např. žiletky nebo klíče)

vytváření trojrozměrného obrazu z obrazu dvojrozměrného

PROMÉTHEOVA JÁTRA (1950)

Na všechny otázky a odpovědi končí slovy: práce, plná zaměstnanost, přebytek pracovních sil, neštěstí nezaměstnanosti atd. – mám jen jednu odpověď, třeba hroznou, ale skutečnou: Copak v koncentračních táborech byl nebo je nedostatek práce, copak tam nebyla práce pro všechny, copak se tam lidé nepředstihovali ve výkonech, v pracovních výkonech všeho druhu a stupně, copak tam nebyl nedostatek pracovních sil, rozbiječství solidarity, dokonalý pracovní pořádek? Stal-li se někde či někdy ten máj, že bylo práce málo, že hrozila jen částečná nezaměstnanost, vedoucí táborů si věděli okamžitě rady a nikdy to pro ně nebyl nějaký problém, to bylo dokonce to nejjednodušší, co se mohlo vyskytnout, hald malíčkost. Tato bezproblémovost, tato jednoduché uspořádání poměrů, tyto nepatnosti končily tak, že se nakonec dělalo mýdlo z lidského tuku a žíněnký z lidských vlasů, a co víc, bylo to stejné jednoduché, vymáčkli se mrtví. Ano, těm pánům bylo stejně jednoduché, neproblematické, bylo ničím nadělat tisíce a tisíce mrtvých. Jen když bylo co dělat, jen když to sloužilo vlasti, myšlence, Totalita, jakákoliv totalita, vede vždy k zvířetnosti, vždy k zrůdnosti, a povedl-li se udělat vzorný „pracovní nebo výchovný tábor“ pro sto, tisíc nebo deset tisíc lidí, je stejně snadné jej udělat pro celý národ nebo většinu lidstva: aby nikdo nebyl nezaměstnaný. Zaplaťte dobře policajům a jde všechno!

8 Otázky a úkoly pro rozbor textu:

9 Určete slohový útvar textu.

10 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá uvedenému textu: ANO – NE

Autor v textu kritizuje nezaměstnanost.

ANO – NE

Autor používá na podobnost všech totalitních režimů.

ANO – NE

Autor se obává návratu nacistické krutovlády a nových koncentračních táborů.

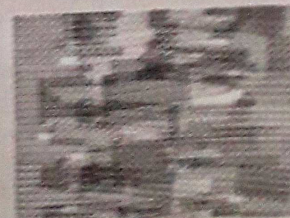
ANO – NE

Autor považuje povinnou zaměstnanost za dlo.

ANO – NE

Autor kritizuje základy komunistické ideologie.

ANO – NE

11 Jak se nazývá tento způsob tvorby? Jmenujte Kolář často používané

☐ koláž ☐ muchliat
☐ kaligram ☐ abstraktní básně

JOSEF KAINAR

1 Z nabízených možností vyberte tu správnou.

Josef Kainar patří mezi české básníky/prozaiky, dramatiky, překladatele a novináře. Proslavil se také jako textař / divadelní herec. Několik písní napsal i pro divadelního tvůrce Jiřího Šlitru / Jiřího Suchého. Kainar patřil ke členům Skupiny 42 a Ohnice / Skupina Ra. Byl velkým milovníkem jazzu a klasické hudby / blues. Pracoval také jako dramaturg v Divadle satiry / divadle Semafor.

VELIKÁ LÁSKA (1950)

Fantazie

(...)

Pozdrav umělého žalu,

Kdežto subvence kapitálu

Vypreparovali z krávy mumii.

Kam s ní dnes?

Nuž! Než oškvívá si ji.

Já jaksi pochopím, že v šeru budoárů

Mívala kůže buržoazních žen

Ekzém měšťáctví. A parfém zmaru

Do nosu stoupí básníkovi tak, že necítil

Zrod nové mízy,

Vůně nových sil.

Snaživě chápu podhoubí řídkovstiny.

Výchova pro závěť, půl kostel, napůl dríl,

A poraněný cit se navždy odvrátil

Tam někdo do ticha, kde z věcí jsou jen stíny.

To psaly nitky nervů, stokrát zcuchané.

Z těch básní, rostlých ve stínu,

Verš v stínu zůstane

(...)

2 Otázky a úkoly pro rozbor textu:

a Na kterého básníka autor odkazuje? Na:

☐ Rainera Maria Rilkeho

☐ Walta Whitmana

☐ Karla Hynka Máchu

b Podtrhněte řečnickou otázku.

c Určete, co znamenají zvýrazněná slova.

subvence:

☐ hmotná podpora nebo výpomoc

☐ z veřejných prostředků

☐ rozkladnost, podvratnost

vypreparovat:

☐ napustit látku nepromokavou chemikálií

☐ vyjmout vnitřní orgány a následně tělo

zakonzervovat

budoár:

☐ středověký zájezdni hostinec

☐ menší elegantně zařízený dámský salonek

buržoazie:

☐ označení pro sociální vrstvu – měšťany

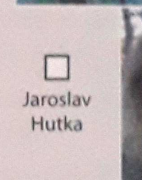
☐ nejmodernější francouzská móda

3 Který zpěvák zhudebnil autorovu báseň Střihali dohola malého chlapce?

☐ Vladimír Mišík

☐ Karel Kryl

☐ Jaroslav Hutka

ČERNÁ KÁRA – píseň pro Evu Olmerovou

Každě tu černou káru svou si táhne sám
kdo může znát tu píseň, co já v sobě mám, v sobě mám
můžeš si půjčit klobouk, nepůjčíš si nikdy cizí žal, cizí žal
cizíma ústy ještě nikdo nezpíval

Tu černou káru tu mám stále na patách
on se z ní sype věčně jemnej černej prach, hm hm hm
zastavit nesmím ani chvíli, ani chvíli zaživa
to černá kára se můj život nazývá

Trošku ty lásky dej mi věrný srdce můj
věčně tu káru táhnout, to je šílený
seví mě jemně, ty seš jediný,
co na své cestě mám... hm...
ať jako blues tě na svých ústech vyzpívám

4 Otázky pro rozbor textu:

a Co autor nazývá černou károu?

b Co je podle autora nesdělitelné?

NOVÉ MÝTY (1946)

Konec cesty

Vezmi mne s sebou Dolů

Někam

Nemohu slyšít? S tebou

Čekám

Sem Hruža Tvář i kamení

Točím se v tmách A v plameni

Vezmi mne s sebou Dolů

Zpět A pršet Zticha Zabíjet

Tak cizí v ústech V domě

Chladno

Co zbývá S tebou Dolů Na dno

Má strašná Znovu Odejít

Co není kam A spát a klid

Zuřit i spát Ne po únavě

A klika Cvaká Cvaká v hlavě

Jediná pryčna A z té pryč

Přikryj mne Dveře Pláč a klíč

Jediná dlažba Po ní šels ty

A už jen ty

A konec cesty

5 Otázky a úkoly pro rozbor textu:

a Proč autor u některých slov použil velká písmena?

b Jak se v básni projevuje existencialismus?

c Vyhledejte v básni příklady metafor.

Bojů se rána, kruté světlo denní
zpráskané pory svých bratří ozvětliv,
v masivním březnu, kterým drnčí dop
smrti, zrada, hanba, bolest, ponižení.

Mé verše, plné kadeřavých snění
městních mýtin, které odpouzej,
polytily dole, napříz v sladkém háj.
Smrt, Zrada, Hanba, Bolest, Ponižení.

ČESKÁ POEZIE OD KONCE 2. SVĚTOVÉ VÁLKY DO KONCE 50. LET 20. STOLETÍ

ČESKÁ KULTURA VE 40. A 50. LETECH

1 Doplňte vynechaná slova.

Po skončení války v Evropě dne byla obnovena Československo. Dva miliony byly odsunuty. Ve volbách v roce 1946 získali čtyřicet procent hlasů Vláda se více orientovala na demisi, doufali ve výpsání nových voleb. Ale 25. 2. 1948 přijal prezident demisi vlády a pověřil komunistu Klementa Gottwalda nové vlády. Dne 9. 5. 1948 bylo Československo prohlášeno lidově demokratickou republikou. Prezidentem byl zvolen Minister kultury nazývá vyhlásil v roce 1949 závaznou směrnici pro psaní socialistické literatury. Tato směs se básníci Jaroslav Vladimír František Vilém a František vydávali sbírky, které reagovaly na fašismus, válku a osvobození naší vlasti. V 50. letech byla zavedena a 27 milionů knih bylo zlikvidováno. Někteří spisovatelé do ciziny. Spisovatel a všestranný umělec byl kvůli sbírce Prométheova játra devět měsíců ve vyšetřovací vazbě. Básníci Jan Zahradníček a Josef Kostohryz v roce 1951 k dlouholetým třetím odnětí svobody. Po smrti Stalina a Gottwalda v roce se situace uklidnila a básníci sdruženi kolem časopisu se začali věnovat obyčejným tématům. Psali tzv. poezii všedního

PROMÉTHEOVA JÁTRA (1950) – Jiří Kolář

(...) A jak tak pozoruji těch dvanáct apoštolů, myslím si, že utrpení jako žalářování naučí stejně tak mouchy jako lidi hovnu. To uměl jen On! A po něm žádný z učedníků. Jak odešel On, byl konec. Jen někdy se sešli, ale darmo, na nic! Mám bratrance, věte, byl tři roky v koncentráku, když se vrátil a vyprávěl, pouštěla se mi krev. Po válce se stal velitelem jedné věznice. Nosí domů harantům na hrani zlaté zuby. Čas od času ho to chytne a celou noc prove: „Jsem zvíře, zastřelte mne místo nich! Nebo pobijte je, nevidíte! Tam je otec, má matka, bratříček, sestřička, tam leží její děti a hledí na mne, jaký jsem lotr, vyvrhel, blázně zvíře!“ Včera mi řekl: „Vole, každý člověk má chtít být víc, než je, musí před sebou vidět jasnou budoucnost!“ Neodpověděl jsem mu hned. (...)

2 Otázky pro rozbor textu:

- a Kdo je On v ukázce?
 b O čem je básník přesvědčený?
 c Proč byl kvůli této básnické sbírce devět měsíců vězněn? Protože...
☐ ... v ní otevřeně kritizuje nefunkční vládní systém.
☐ ... se v ní přiznává k zločinům, které v minulosti spáchal. ☐ ... v ní vystupuje proti okupaci.

3 Zaškrtněte

umělce, kteří se zabývali slovesným uměním:

- ☐ Jiří Kolář
☐ Ivan Blatný
☐ František Hudeček
☐ František Gross
☐ Josef Kainar
☐ Jiřina Hauková
☐ Kamil Lhoták

4 O kterém tématu tyto umělci nejčastěji psali?

4 Doplňte do tabulky správné přídavné jméno, které charakterizuje typ literatury.

literatura psaná v souladu s komunistickou ideologií	
literatura psaná „do šuplíku“, čekající na vydání	
literatura vydávaná mimo Československo	

5 Které dvě osobnosti, jež ovlivnily vývoj v Československu ve 40. a 50. letech, jsou zachyceny na obraze?

7 Výraznou skupinu spisovatelů a výtvarníků ve čtyřicátých letech tvořila Skupina 42, jejíž program formuloval teoretik:

- ☐ František Xaver Šalda ☐ Jindřich Chalupecký
☐ Karel Teige

6 Jak se jmenoval jediný oficiální umělecký směr, který schvalovala komunistická vláda?

- ☐ surrealismus
☐ naturalismus
☐ socialistický realismus